

Beslut om utvidgning och ändring av föreskrifter mm för naturreservatet Storemosse i Ronneby kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att utvidga naturreservatet **Storemosse** till att omfatta det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1).

Länsstyrelsen beslutar vidare med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm om nytt syfte och nya föreskrifter enligt nedan för naturreservatet Storemosse.

De föreskrifter och det syfte som fastställts i länsstyrelsens beslut den 6 mars 1981 (dnr 11.1211-162-80) ska upphöra att gälla när detta beslut vinner laga kraft.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Storemosse
Kommun	Ronneby
Socken	Hjortsberga
Lägesbeskrivning	7,2 km NNO Kallinge, 7,9 km V Tving
Kartblad	035 84 Listersjön
Naturgeografisk region	Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Fastigheter	Johannishus 1:2, Ronneby-Bokön 1:11, 1:13
Markägarkategori	Privat
Servitut	-
Samfälligheter	Samfälld väg och samfällt fiske i Mossegölen
Nyttjanderätter	-
Andra gällande bestämmelser	Vattendom i Listersjön
Areal	Totalt 172,4 ha, varav 141,1 ha land och 31,3 ha vatten
Natura 2000-område	SE0410086 Storemosse (del av reservatet)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Storemosse bildades 1981. En omvärdering av hur naturvärdena ska bevaras och utvecklas samt vilken skötsel som behövs för att bevara naturvärdena i reservatet har gjorts, och den ligger till grund för uppdateringen av beslutet och ändringarna i skötselplanen för naturreservatet. Exempelvis pågår en spridning av gran in i ädellövskogarna i anslutning till Listersjön samt ut på mossen där granen hotar de befintliga naturvärdena. Beslutet och skötselplanen ska också uppfylla kraven för Natura 2000-området Storemosse.

Ursprungligt syfte för reservatet

- Syftet med reservatsbildningen (1981-03-06) skall vara att för den vetenskapliga naturvården bevara ett våtmarks- och skogsområde med stora biologiska värden.
- Vården av reservatet (1981-03-06) skall syfta till att befrämja områdets karaktär av vildmark med stora biologiska värden.

De tidigare syftena ligger även till grund för de nya syftena och för planeringen av skötseln. Dock kommer ädellövskogar med tall, där gran sprider sig in från granplanteringar utanför reservatet, att röjas på gran. Avsikten är att granen inte skall förändra mikroklimatet och genom anhopning av barrförra förändra markkemin så att markfaunan och florin utarmas. Där så är möjligt inom den utvidgade delen av reservatet, och utan att påverka hydrologin utanför reservatet, ska igenväxningen av diken på mossen påskyndas.

Nytt syfte för reservatet

Nytt syfte för naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer bestående av myrkomplex, lövskogar, barrskogar, sjöar och två gamla torvgravar med karaktär av dystrofa sjöar. Områdets prioriterade naturmiljöer, Natura 2000-naturtyper samt arter som omfattas av Natura 2000 ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Syftet ska även vara att inom den utvidgade delen av reservatet återställa mossens hydrologi, i den omfattning som det kan ske utan att områden utanför reservatet påverkas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden med vildmarkskaraktär för friluftslivet

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr och övriga naturtyper med dess flora och fauna i huvudsak utvecklas fritt genom intern dynamik. I tall- och lövskogarna ska åtgärder utföras för att förhindra att de omvandlas till granskog. Inom den utvidgade delen av myren ska igenväxning av befintliga diken påskyndas och röjning av igenväxningsvegetation kunna ske. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv på östra sidan av Listersjön.

Beskrivning av området

Storemosse är Blekinges största sammahängande våtmarksområde, och klassificeras som ett myrkomplex. Större delen av myren ingår i naturreservatet. Myrkomplexet innehåller öppna blöta mader, sumpskogar, öppen mosse och tallmosse. Av den sistnämnda finns både ytor med små senvuxna tallar, och ytor med högstammig tallskog som är påverkad av dikning och torvtäkt och där igenväxning med gran nu sker. Förutom våtmarksbiotoper består naturreservatet av två halvöar med lövblandskogar i den mellersta delen av Listersjön. I den utvidgade delen av reservatet finns två äldre

torvgravar med karaktär av dystrofa småvatten, samt på gränsen mot det gamla reservatet den lilla sjön Mossegölen. I den västra torvgraven som kallas för Stubbagölen häckar sångsvan och i den östra torvgraven som kallas för Kanalen har röd flickslända en stor population. I utvidgningen finns också skog på torvmark med ett rikt skikt av blåbär samt med inslag av tuvull, skvattram och lingon. I kanterna på Mossegölen och i torvgravarna växer bland annat missne och topplösa.

Hela det gamla naturreservatet omfattas av Natura 2000 (både Fågeldirektivet och Art- och habitatdirektivet). Den del av Listersjön som ingår i Natura 2000-området är klassad som *oligomesotrofa sjöar* (3130). Den del av Mossegölen som ingår är av typen *dystrofa sjöar* (3160). Delar av myren är klassade som *öppna mossar och kärr* (7140) och *skogsmyr* (91D0). På halvön öster om Listersjön finns *näringsfattig bokskog* (9110). På halvön väster om sjön finns ett område med *näringsfattig ekskog och bokskog* (9190 och 9110). På ön i mossens centrala del finns ett mindre område som klassats som *västlig taiga* (9010). Fyra arter som omfattas av Fågeldirektivets annex 1 förekommer inom Natura 2000-området: de störningskänsliga arterna fiskgjuse, storlom och trana samt spillkråka (NT). Hårklomossa *Dichelyma capillaceum* (NT), som ingår i Art- och habitatdirektivets annex 2, finns på stränderna av Listersjön.

Mosseplanet är, delvis genom gamla dikningar och torvtäktsverksamhet, idag igenväxande med gran, tall och björk.

Den utvidgade delen av reservatet (drygt 30 ha) utgörs till största delen av sumpskog dominerad av tall och glasbjörk, och med ett fältskikt av främst skvattram, blåbär och lingon. Drygt 11 ha är skoglig värdekärna (9 ha naturvärdesobjekt och 2,2 ha nyckelbiotop) med stort inslag av död ved. Två rödlistade arter har påträffats, dels brandticka (NT) som växer på gamla gränslågor och högstubbar som angripits av klibbticka, och torvbägarlav (NT) som växer på blottade, helst lodräta ytor av torv. Även ett flertal signalarter förekommer. Vedinsektsfaunan är inte inventerad, men är sannolikt intressant.

Den underliggande berggrunden består av granit. På ett fåtal ställen går berget i dagen (uddarna vid Listersjön samt ön i mossen). Dominerande jordart på fastmarken är sandig morän.

Vid Vitasand i naturreservatets östra del finns lämningar av en stenåldersboplats. År 1995 påträffades där rester av stenverktygstillverkning och en eldpåverkad stenskrapa. Boplatsen är den första kända mesolitiska inlandsboplatsen som med säkerhet hittats i Blekinge. På ön i Storemosse finns lämningar efter ett torp med odlingsrösen, stenmurar, husgrunder och källargrund. På båda sidor om ön finns delvis övervuxna vägar till torpet på ön, i form av en kavelbro på södra sidan och en spång på norra sidan.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Storemosse innehåller ett myrkomplex samt barr- och ädellövskogar med stora naturvärden. Områdets sumpskogar är prioriterade naturmiljöer, liksom samtliga Natura 2000-naturtyper - *oligomesotrofa sjöar* (3130), *dystrofa sjöar* (3160), *öppna mossar och kärr* (7140) och *skogsmyr* (91D0), *näringsfattig bokskog* (9110), *näringsrik ekskog* (9160) samt *västlig taiga* (9190). I skogarna finns prioriterade strukturer och funktioner som gamla ädellövträd, senvuxna tallar, samt stående och liggande död ved. Arterna spillkråka, fiskgjuse, storlom och trana (som omfattas av Fågeldirektivet) och hårklomossa (som omfattas av Art- och habitatdirektivet) är prioriterade, lik-

som livsmiljöerna för flera andra rödlistade och/eller typiska arter knutna till naturreservatets prioriterade naturtyper.

Det mest konkreta hotet mot områdets naturvärden är det ökade inslaget av gran i ädel-lövs-kogen på de två halvöarna i Listersjön. För att inte granen med sin svårnedbrutna förna ska försämra markförhållandena i ek- och bokskogen ska röjning eller ringbarkning av gran kunna utföras. Ett annat problem är den pågående igenväxningen med gran, tall och björk på delar av mossen. Så långt det kan ske utan att påverka hydrologin utanför naturreservatet bör gamla diken på mossen inom den utvidgade delen av reservatet fyllas upp med torv för att inom denna del återställa hydrologin så att främst gran och björk inte kan etablera sig på tallmossen. Det finns enligt länsstyrelsen därför skäl att ändra reservatets syfte så att förekomsten av gran och annan igenväxningsvegetation kan begränsas. En utredning och samråd med grannar till berörd del av reservatet bör göras för att utreda om det är möjligt att återställa hydrologin.

Naturreservatet ingår i sin helhet i område av riksintresse för naturvården (NK 13 Listersjön-Sännen). Det gamla naturreservatet ingår i Natura 2000 enligt både Fågeldirektivet och Art- och habitatdirektivet (SE 0410086).

Den ursprungligen skyddade delen av myren ingår i den nationella myrskyddsplanen. I våtmarksinventeringen (VMI) för Blekinge 1991 klassades hela Storemosse, inklusive angränsande sumpskogar, som ett klass 1-objekt från naturvårdssynpunkt.

Listersjön är klassad som nationellt värdefullt vatten, från naturvårdssynpunkt. Vid Listersjön, huvudsakligen inom det gamla naturreservatet, finns ett fågelskyddsområde för skydd av främst den störningskänsliga fiskgjusen.

Skogsstyrelsen har avgränsat en nyckelbiotop (äldre naturskogsartad skog 2,2 ha) och två naturvärdesobjekt (blandsumpskog 8,2 + 0,9 ha) inom den utvidgade delen av reservatet. Nyckelbiotopen är biotopskyddad av Skogsstyrelsen och kommer att ingå i naturreservatet.

Utvidgningen av naturreservatet Storemosse bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar*, *Ett rikt växt- och djurliv*, *Myllrande våtmarker* samt *Levande sjöar och vattendrag*.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att anlägga väg, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa, muddra, valla in eller anordna upplag,
2. uppföra ny byggnad, vindkraftverk, foderanläggning eller andra anläggningar,
3. uppföra mast, antenn eller liknande anordning,
4. anlägga luft- eller markledning,

5. avverka skog eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
6. lagra virke eller skogsbränsle under vedinsekternas huvudsakligaste flygtid (april-juli),
7. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
8. inplantera för området främmande växt- eller djurart,
9. utfodra vilda djur,
10. använda kemiska bekämpningsmedel, kalka eller gödsla.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. Uppsättning av informationsskyltar,
2. begränsning av granens utbredning i tall- och lövskogarna,
3. röjning av björk, gran och tall på igenväxande mosse- och myrmarker,
4. röjning/avverkning i anslutning till kulturlämningar,
5. undersökningar av djur-, svamp- och växtarter inom reservatet,
6. underhåll av kanotled över halvön vid Vita sand,
7. återställning av hydrologin på mossen i den omfattning det kan ske utan att områden utanför reservatet påverkas.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. skada mark, förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. skada stenmurar, odlingsrösen eller andra kulturhistoriska lämningar,
3. otillbörligt störa djurlivet,
4. skada växande eller döda träd och buskar, eller vegetation i övrigt,
5. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning,
6. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs,
7. medföra ej kopplad hund annat än vid jakt,
8. framföra fordon eller rida annat än på befintliga vägar inom reservatet,
9. tälta eller ställa upp husvagn eller husbil mer än ett dygn,
10. göra upp eld annat än på särskilt iordningställd eldstad.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd att:

11. bedriva vetenskaplig forskning som omfattar provtagning eller installation av utrustning,
12. nyttja området för tävling eller övningar som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
13. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsvksamhet.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för

1. utövande av nyttjanderätter och servitut eller underhåll av befintliga ledningsnät och andra anläggningar enligt gällande servitut och nyttjanderätter,
2. förvaltaren av reservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
3. innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rätt att utnyttja sina rättigheter,
4. fastighetsägare/jakträttsinnehavare att nyttja och underhålla befintliga skogsbilvägar inom naturreservatet,
5. fastighetsägare/nyttjanderättsinnehavare att utföra underhåll och rensning av befintliga vägdiken inom reservatet,
6. jakträttsinnehavare att transportera fällt vilt utanför väg i samband med jakt,
7. jakträttsinnehavare att efter samråd med naturvårdsförvaltaren uppföra jaktorn och utföra siktröjning i anslutning till dessa.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bl a:

1. Till skydd för häckande fågel på i och kring Listersjöns stränder finns ett fågel-skyddsområde som till stor del ligger i naturreservatet. Föreskrifter för fågel-skyddsområdet innebär förbud att under tiden 1 april till 15 juli färdas eller uppehålla sig på öarna och inom ett vattenområdet närmare än 50 m från stränderna.
2. 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.
3. Strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap 15 § miljöbalken.
4. Föreskrifterna i Kulturmiljölagen (1988:950) (om det finns forn- eller kultur-lämningar). Kulturminneslagen bytte namn till Kulturmiljölagen vid årsskiftet 2014. Vissa oregistrerade fornlämningar är i och med lagändringen nu fornlämningar.
5. Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet.

Ärendets beredning

Johannishus godsförvaltning AB som representerar markägaren Johannishus Fideikommiss AB inkom i januari 2004 med en begäran om ändring av skötselplanen för naturreservatet. Under 2005 har en bevarandeplan för Natura 2000-området Storemosse, med samma avgränsning som det gamla naturreservatet, utarbetats. I avvaktan på att basinventeringen av Natura 2000-området Storemosse skulle genomföras blev frågan om revidering av skötselplanen vilande.

År 2011 väckte en av fastighetsägarna norr om det gamla naturreservatet frågan om en utvidgning av reservatet. Det första ärendet om ändring av skötselplanen med diarie-

nummer 511-0482-04 avslutades utan åtgärd, och arbetet med revidering av skötselplanen har därefter hanterats inom samma ärende som utvidgningen av reservatet, dnr 511-3237-12.

Skogsstyrelsen har under 2012, i samarbete med Länsstyrelsen, nyckelbiotopsinventerat den utvidgade delen av reservatet, och där avgränsat två nya naturvärdesobjekt på 8,2 respektive 0,9 ha.

Länsstyrelsen har under 2012 – 2014 låtit värdera de nytillkomna delarna i norr, förhandlat med ägarna till dessa om intrångsersättning, samt tagit fram förslag till nytt beslut och skötselplan för hela reservatet.

Lantmäteriet har under 2012 och 2013 mätt in (kvalitetssäkrat) hela naturreservatets yttergräns i samråd med berörd fastighetsägare.

Förslag till beslut och skötselplan har tagits fram under 2014. Förslaget skickades på remiss i oktober 2015. Yttranden har inkommit från Johannishus Fideikommiss AB, Ägaren till fastigheten Ronneby-Bokön 1:13, Havs- och vattenmyndigheten, Ronneby kommun, Forsvarsmakten, SGU, och Karlskrona Ornitologiska Klubb. De två förstnämnda har lämnat synpunkter på en del detaljer som främst gäller skötselåtgärder, men ingen har haft något att erinra mot förslaget.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller den dag det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

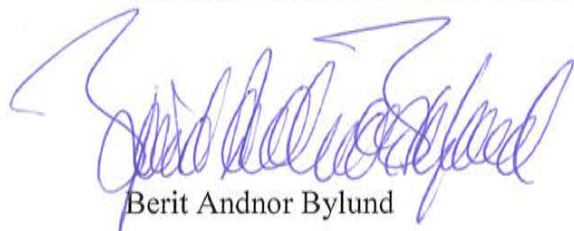
Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Berit Andnor Bylund.

SK I beslutet deltog även länsjurist Sofia Kullman, antikvarie Magnus Petersson samt områdesskyddsamordnare Åke Widgren, den sistnämnde som föredragande. MP.

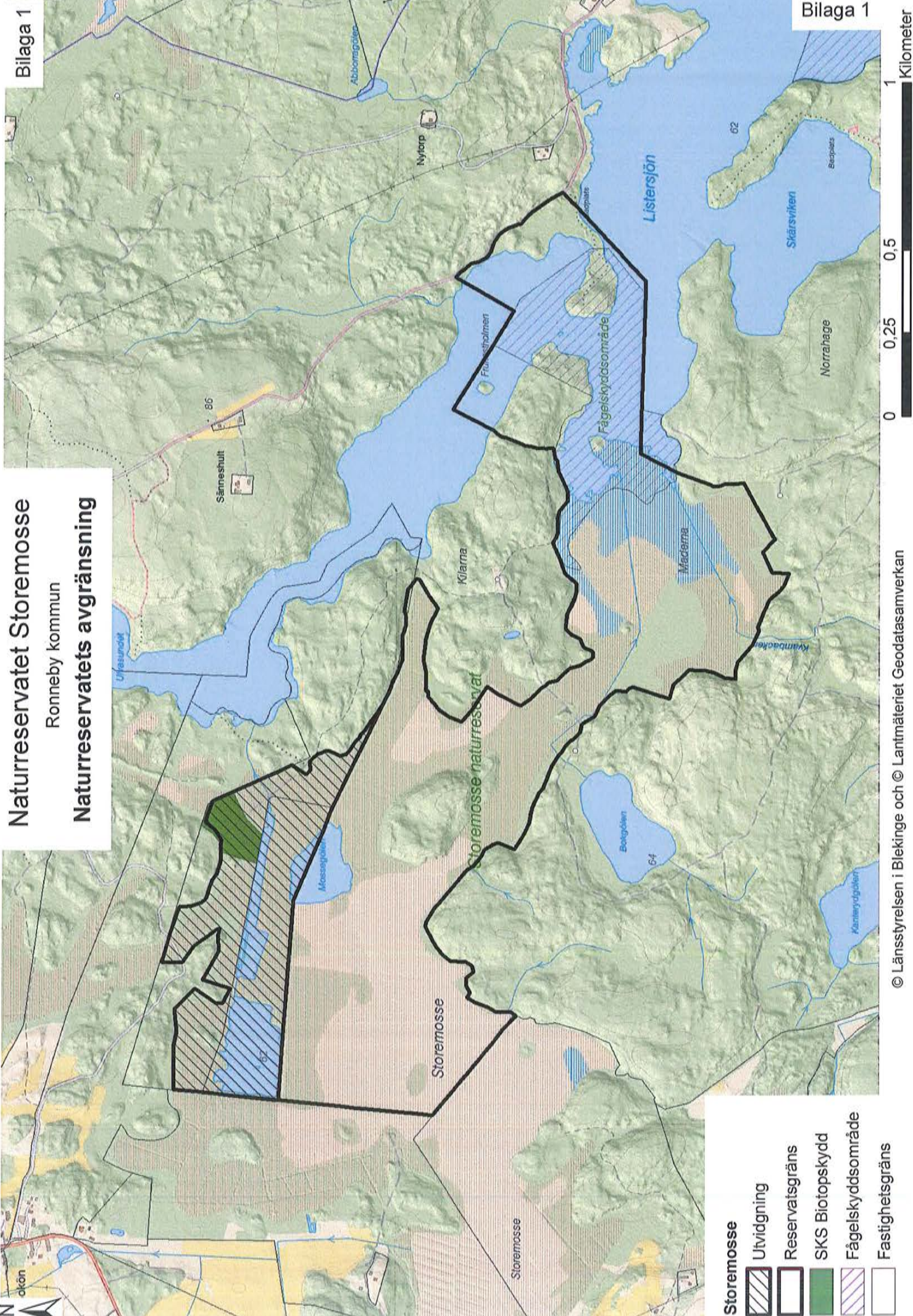
Berit Andnor Bylund

Åke Widgren

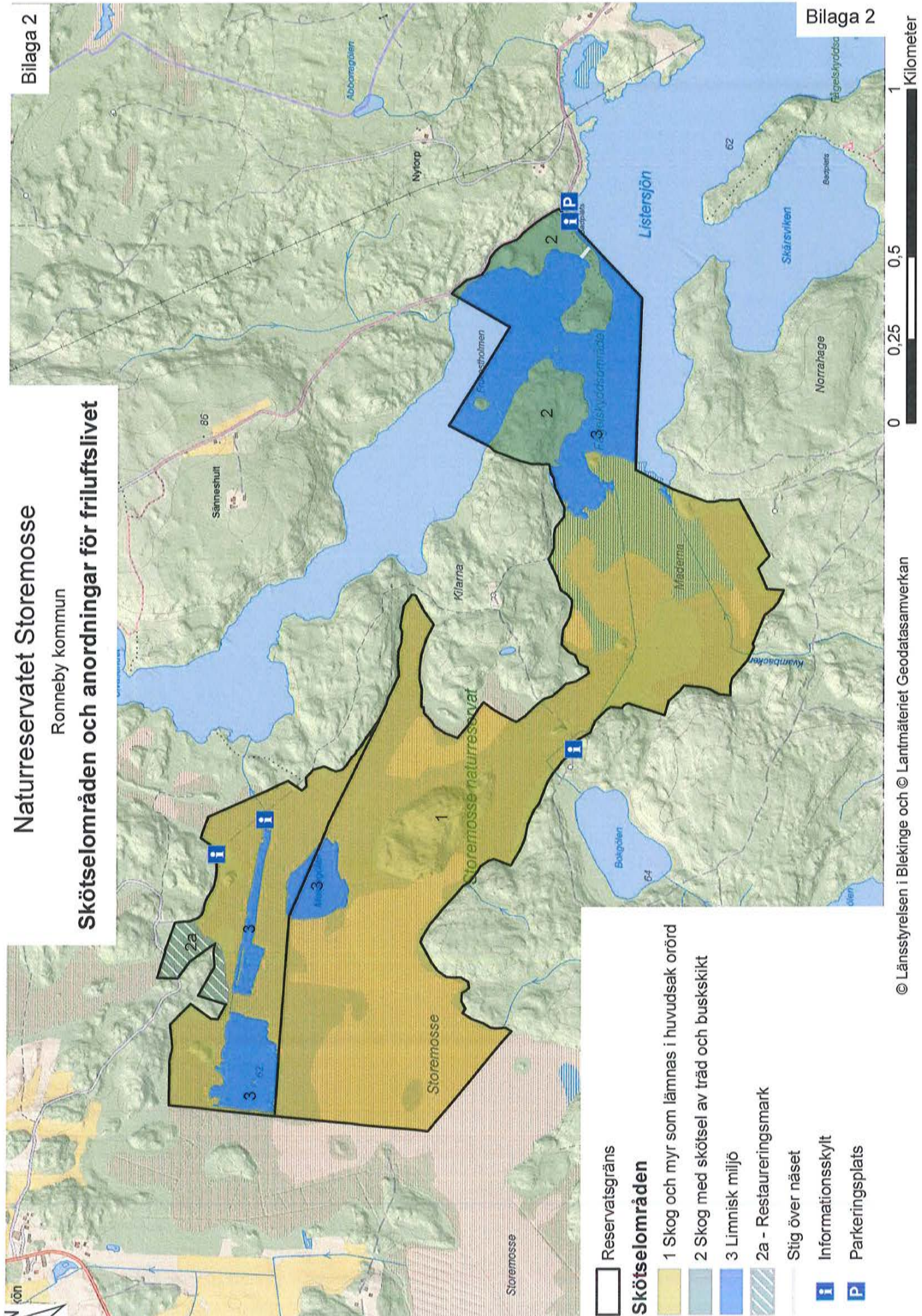
Bilagor:

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med skötselområden och anordningar för friluftslivet
3. Skötselplan med tillhörande bilagor
4. Hur man överklagar.

Naturreservatet Storemosse
Ronneby kommun
Naturreservatets avgränsning

- Storemosse**
- Utvidgning
 - Reservatsgräns
 - SKS Biotopskydd
 - Fågelskyddsområde
 - Fasthetsgräns

Naturresevatet Storemosse

Skötselområden och anordningar för friluftslivet

Ronneby kommun

Reservatsgräns

Skötselområden

1 Skog och myr som lämnas i huvudsak orörd

2 Skog med skötsel av träd och buskskikt

3 Limnisk miljö

2a - Restaureringsmark

Stig över näset

Informationsskylt

Parkeringsplats